УДК 321.7:321.64(439)“2010/2026”
DOI https://doi.org/10.32782/2707-5206.2026.42.4

Волков М. С.
аспірант,
кафедра міжнародних відносин,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Французький бульвар, 24/26, м. Одеса, 65058, Україна
E-mail: maksymvolkov1996@gmail.com
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0002-7581-1847

ЕЛЕКТОРАЛЬНА АВТОКРАТІЯ В УГОРЩИНІ ТА МЕЖІ ЇЇ КОНСОЛІДАЦІЇ (2010–2026)

Після 2010 року Угорщина стала показовим прикладом демократичного відкату в Європейському Союзі: багатопартійні вибори зберігалися, однак умови політичної конкуренції ставали дедалі нерівнішими. Зміна уряду 2026 року дає змогу оцінити характер режиму та межі його консолідації. Мета статті – пояснити механізм переходу від ліберальної демократії до електоральної автократії та оцінити значення ротації влади для стійкості попередньої моделі. Дослідження проведено як аналіз одного випадку з простеженням причинного процесу на основі академічних праць, офіційних документів, виборчих даних та міжнародних індексів демократії. Встановлено, що дефіцит довіри й розчарування наслідками посткомуністичного переходу створили сприятливі передумови для автократизації, але не визначили її неминучості. Вирішальним стало здобуття Fidesz конституційної більшості у 2010 році. Подальші зміни конституційного контролю, кадрової політики, виборчих правил і медійного середовища сформували систему взаємопов’язаних переваг, яку інституції ЄС стримували лише частково. До середини 2020-х років Угорщина відповідала ознакам електоральної автократії, в якій політична конкуренція залишалася реальною, проте системно нерівною. Перемога TISZA на виборах 2026 року не спростовує цього висновку, але показує, що домінування Fidesz не стало незворотним. Ротація влади засвідчила незавершеність консолідації режиму, однак перші дії нового уряду ще не дають підстав говорити про сталу редемократизацію. Науковий внесок полягає в розмежуванні типу режиму та ступеня його консолідації, що уточнює оцінку автократизації та перспектив інституційних змін після 2026 року. Подальшого дослідження потребує доля кардинальних законів і тривалих каденцій призначенців доби Fidesz.

Ключові слова: Угорщина, електоральна автократія, конкурентний авторитаризм, демократичний відкат, Європейський Союз, політичний процес.

Актуальність теми дослідження. Постановка проблеми в загальному вигляді, її зв’язок з науковими або практичними задачами. Після зміни режиму 1989–1990 років Угорщина вважалася одним із найуспішніших прикладів посткомуністичної демократизації: конкурентна партійна система, конституційний контроль і євроатлантична інтеграція створювали враження інституційно закріпленого ліберального порядку. Перемога Fidesz на виборах 2010 року перервала

© Волков М. С., 2026

Стаття поширюється
на умовах ліцензії
відкритого доступу (CC BY 4.0)

цей розвиток. Конституційна більшість дала правлячій партії змогу перебудувати судову систему, органи контролю, виборчі правила й медійне регулювання, не відмовляючись відкрито від багатопартійних виборів. Тому угорський випадок цікавий передусім тим, що автократизація тривала в державі – члені Європейського Союзу і відбувалася переважно юридичними й адміністративними засобами.

Наукова і практична вага проблеми в тому, що глибину демократичного відкату треба відрізняти від стійкості сформованого домінування. Парламентські вибори 12 квітня 2026 року, на яких відбулася зміна влади, не дають підстав автоматично заперечувати попередню інституційну перебудову. Водночас вони дають змогу перевірити, чи забезпечили накопичені правові, кадрові, виборчі та медійні переваги фактичну незмінюваність уряду. Отже, предметом аналізу є не лише тип угорського режиму, а й межі його авторитарної консолідації у завершеному політичному циклі 2010–2026 років.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, методологічної основи дослідження. У поясненні угорської трансформації поєднано кілька взаємодоповнювальних підходів. Розмежування виборчої демократії та конституційного лібералізму, запропоноване Фарідом Закарією, пояснює, чому регулярні вибори можуть співіснувати з обмеженням прав і послабленням системи стримувань та противаг (Zakaria, 1997, p. 23–24). Поняття автократичного легалізму Хав'єра Корралеса пояснює використання законодавства для поступового обмеження політичної конкуренції. Близьке до нього поняття зловживального конституціоналізму (англ. abusive constitutionalism), запропоноване Девідом Ландау, означає застосування формально законних механізмів конституційних змін для послаблення демократичних інститутів і закріплення переваг правлячої більшості (Corrales, 2015, p. 38; Landau, 2013, p. 189–191). Інституційні наслідки угорських реформ для судів, незалежних органів і виборчих правил простежили Міклош Банкуті, Ґабор Галмаї та Кім Лейн Шеппеле, а Тімеа Дріноці визначила їхню системну логіку як неліберальний конституціоналізм (Bánkuti et al., 2012; Drinóczi, 2022, p. 352–355).

Суспільне й дискурсивне підґрунтя процесу розкривають Андраш Біро-Надь та Пітер Вілкін, які пов'язують неліберальний поворот із нерівністю, регіональними диспропорціями, розчаруванням наслідками переходу та демобілізацією громадянського суспільства (Bíró-Nagy, 2017, p. 32–35, 41–42; Wilkin, 2018, p. 17–22). Концептуальну рамку популізму задає протиставлення «чистого народу» «корумпованій еліті» (Mudde & Rovira Kaltwasser, 2017, p. 6), а концепція плебісцитарного лідерства пояснює, яку роль у підтриманні прямого зв'язку між лідером і його прихильниками відігравали національні консультації (Körösényi et al., 2020, p. 37, 62–65).

Для класифікації режиму використано два рівні аналізу. Категорія «електоральна автократія» (V-Dem) охоплює режими, у яких багатопартійні вибори збережено, але демократичні гарантії суттєво послаблено (V-Dem Institute, 2026), тоді як конкурентний авторитаризм Стівена Левицького і Лукана Уея описує систематично нерівні умови конкуренції, за яких опозиція все ж може реально змагатися за владу і час від часу перемагати (Levitsky & Way, 2002, p. 52–59). Дослідження Ґабора Галмаї та Сончхоля Кіма додатково висвітлюють популістсько-автократичну траєкторію, слабкість зовнішнього стримування та постдемократичне звуження політичної дискусії (Halmai, 2024; Kim, 2023, p. 437–444).

Методологічною основою статті є пояснювальне дослідження одного випадку з простеженням причинного процесу (process tracing). Воно дає змогу простежити причинний ланцюг: від кризи довіри кінця 2000-х років через здобуття Fidesz конституційної більшості, правову перебудову інститутів і формування нерівних умов конкуренції – до ротації влади 2026 року. Джерельну базу становлять академічні праці, дані TÁRKI, висновки Венеційської комісії, звіти Європейської комісії та ОБСЄ/БДІПЛ, офіційні результати виборів і матеріали V-Dem. Зіставлення цих джерел дає змогу взаємно перевірити висновки: дані про суспільні настрої співвідносяться зі змістом правових актів, а інституційні зміни – із зовнішніми оцінками якості політичної конкуренції. Аналітична модель охоплює три рівні: суспільний – як середовище, що уможливило автократизацію; інституційний – як основний механізм накопичення переваг; зовнішній – як перевірку спроможності ЄС стримати цей процес.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Попри значний обсяг досліджень, недостатньо з'ясовано, як суспільні передумови, правова перебудова, дискурсивна легітимація та обмежене зовнішнє стримування утворили єдиний механізм тривалого політичного домінування. Окремо слід пояснити, чому цей механізм, за всієї глибини інституційної перебудови, не усунув можливості електоральної ротації 2026 року.

Формулювання цілей статті. Мета статті – пояснити механізм переходу Угорщини від ліберальної демократії, що сформувалася після 1989 року, до електоральної автократії та визначити, про що свідчить зміна влади 2026 року з погляду ступеня консолідації сформованого режиму.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів. Після 1989 року Угорщина швидко інтегрувалася в євроатлантичні структури, проте ліберально-демократичні норми вкорінювалися в суспільстві значно повільніше. Елітний характер переходу, нерівномірні вигоди ринкових реформ та розрив між завищеними очікуваннями щодо «європейського добробуту» і реальними результатами підривали довіру до політичного порядку (Bíró-Nagy, 2017, p. 32–35; Wilkin, 2018, pp. 17–22). Дані TÁRKI 2009 року доповнюють цю картину: вони фіксують дефіцит міжособистісної й інституційної довіри, слабкі громадянські орієнтації та патерналістські очікування (TÁRKI, 2009). Однак такі настрої лише створювали ґрунт для автократизації – вони не робили її неминучою.

Політичного загострення ці настрої набули в середині 2000-х років. Оприлюднення у вересні 2006 року «Őszöd-промови» – закритого виступу прем'єр-міністра Ференца Дюрчаня, у якому він визнав, що його партія під час виборчої кампанії подавала неправдиву інформацію про стан економіки, – поставило ліволіберальний уряд у захисну позицію і дало Fidesz моральний аргумент. Жорстка бюджетна економія на тлі високого державного боргу та кризи 2008–2009 років стала зручною мішенню: Fidesz на чолі з Віктором Орбаном мобілізував суспільні настрої проти уряду, зокрема домігшись референдуму 2008 року проти реформ в охороні здоров'я та вищій освіті (Körösényi et al., 2020, c. 49). Дослідження TÁRKI, проведене навесні 2009 року, показує, на яке тло наклалися ці події: за рівнем інституційної довіри Угорщина належала до останніх у Європі, причому недовіру до політичних інститутів автори пояснюють не кон'юнктурою, а історично вкоріненими чинниками (TÁRKI, 2009).

Критичним моментом стали парламентські вибори 2010 року. Fidesz–KDNP отримала близько 53 % голосів, але 68 % мандатів, тобто конституційну більшість у дві третини, достатню для одностороннього внесення змін до Конституції. Упродовж першого року парламентська більшість дванадцять разів вносила зміни до чинної конституції й додала до неї понад п'ятдесят нових положень (Bánkuti et al., 2012). Отже, суспільне невдоволення лише створило передумови для автократизації. Вирішальним стало здобуття Fidesz конституційної більшості, яка дала партії змогу змінити правила політичної конкуренції.

Основний закон, ухвалений парламентом 18 квітня 2011 року без підтримки опозиції та після обмежених публічних консультацій, був підписаний президентом 25 квітня і набув чинності 1 січня 2012 року. Його значення не вичерпувалося новою символічною мовою – покликаннями на християнство, Святу корону та культурну єдність нації. Основний закон обмежив контроль Конституційного суду за бюджетними й податковими актами, змінив порядок конституційної скарги та виніс широке коло питань у кардинальні закони, для зміни яких потрібна більшість у дві третини. Тим самим правляча більшість встановлювала правила не для одного скликання, а для всіх наступних: вона наперед звужувала межі, у яких могли ухвалювати рішення майбутні парламентські більшості (Bánkuti et al., 2012; Drinóczi, 2022, p. 355–368).

Четверта поправка 2013 року розширила цей інструментарій: вона включила до конституційного тексту частину норм, які Конституційний суд раніше визнав неконституційними, та позбавила рішення Конституційного суду, ухвалені до набуття чинності Основним законом, обов'язкової сили для його тлумачення. Це послабило систему стримувань і противаг, звузило автономію конституційного правосуддя та закріпило широке використання кардинальних законів. Конституцію при цьому не скасовували: змінювали саме ті її положення, які обмежували владу більшості. Таке використання формально законних конституційних процедур відповідає логіці зловживального конституціоналізму (Landau, 2013, p. 208–214).

У судовій сфері закони CLXI і CLXII 2011 року створили Національне судове управління, голова якого отримав дев'ятирічний мандат і широкі повноваження щодо добору й просування суддів, призначення керівників судів, дисциплінарних процедур, а в первісній редакції закону – і щодо передачі справ з одного суду до іншого. Одночасне зниження пенсійного віку суддів із 70 до 62 років спричинило дострокове звільнення значної групи досвідчених суддів (Bánkuti et al., 2012; Venice Commission, 2012). Дев'ятирічний строк повноважень генерального прокурора та тривалі строки повноважень керівників інших контрольних органів розвели в часі кадровий і виборчий цикли: кадрові рішення парламентської більшості, сформованої 2010 року, визначали склад цих органів упродовж наступних скликань парламенту.

Виборчу систему було перебудовано Законом CCIII 2011 року про вибори депутатів парламенту. Кількість місць у парламенті скоротили з 386 до 199: 106 депутатів відтоді обирали в одномандатних округах, а 93 – за загальнонаціональними списками. Під час розподілу мандатів за партійними списками почали враховувати також «надлишкові» голоси переможців в округах; одночасно було переглянуто межі округів. У сукупності ці зміни посилили мажоритарну складову системи та створили додаткові переваги для партії, яка перемагала в одномандатних округах (Venice Commission & OSCE/ODIHR, 2012, p. 3, 7–10; Bíró-Nagy, 2017, p. 38).

Реформа не гарантувала уряду автоматичної перемоги, але систематично підвищувала бар'єр, який мала подолати опозиція для зміни влади.

В інформаційній сфері закон CLXXXV 2010 року зосередив регуляторні повноваження в Національному органі з питань медіа та інфокомунікацій і Медійній раді. Дев'ятирічні мандати, склад першої Медійної ради, сформований виключно з представників правлячої коаліції, та широкі санкційні повноваження створили ризик політичного підпорядкування регулятора (Bánkuti et al., 2012; Venice Commission, 2015). Згодом до цієї моделі додалися концентрація ресурсів у проурядовому медіасекторі, нерівний розподіл державної реклами та використання фінансованих державою інформаційних кампаній в електоральних цілях (European Commission, 2026, p. 18, 20–21). Незалежні медіа не зникли, однак ці практики створювали системну інформаційну перевагу влади.

Тиск поширювався також на громадянське суспільство й академічне середовище. Урядова риторика представляла незалежні організації, що отримували іноземне фінансування, як загрозу національному суверенітету, а спроба влади домогтися закриття Центральноєвропейського університету в Будапешті спричинила протести та міжнародну критику (Bíró-Nagy, 2017, p. 39; Wilkin, 2018, p. 6).

Закон LXXXVIII 2023 року про захист національного суверенітету створив окреме Управління із захисту суверенітету з широкими розслідувальними повноваженнями. Венеційська комісія застерегла, що дія закону поширюється не лише на виборчі кампанії, а й на політичну діяльність у ширшому сенсі та на кампанії за суспільні зміни. Комісія також поставила під сумнів саму потребу в новому органі й вказала на брак гарантій його незалежності, що створює ризик свавільного та політично вмотивованого застосування закону (Venice Commission, 2024). У звіті Європейської комісії 2026 року констатовано, що проблеми з незалежністю інституцій, плюралізмом медіа та громадянським простором залишаються невирішеними (European Commission, 2026). Отже, після першої хвилі конституційної перебудови контроль поширювався на нові сфери.

Перелічені зміни утворили взаємопов'язану систему, а не набір окремих галузевих реформ. Кардинальні закони ускладнювали перегляд ухваленої політики, а тривалі каденції зберігали кадровий вплив правлячої більшості в наступних виборчих циклах. Виборчі правила посилювали перевагу переможця під час розподілу мандатів, тоді як домінування влади в медійному просторі поглиблювало нерівність доступу до аудиторії. У цьому проявлявся автократичний легалізм: ішлося не про одноразове порушення права, а про послідовне використання законодавчих повноважень для зміни самих умов політичної конкуренції (Corrales, 2015, p. 38; Landau, 2013). Взаємне підсилення цих інструментів перетворило конституційну більшість 2010 року на довгострокову структурну перевагу.

Суспільне невдоволення саме по собі не вело до автократизації. Політичного значення воно набуло після того, як Fidesz побудував свою риторику на протиставленні «чистого народу» і «корумпованої еліти» (Mudde & Rovira Kaltwasser, 2017, p. 6). За такої логіки перемогу на виборах можна було представляти як достатню підставу для дій парламентської більшості без істотних інституційних обмежень. У промові в Бейле-Тушнаді 2014 року Віктор Орбан відкрито сформулював курс на побудову «неліберальної держави», пов'язавши захист національного інтересу з відмовою від ліберальної моделі. Надалі уряд подавав міграційну кризу 2015 року, пандемію COVID-19 та наслідки російської війни проти України

як зовнішні загрози, що потребували рішучої відповіді з боку держави (Kim, 2023, p. 441–443). Така риторика допомагала обґрунтовувати подальші інституційні зміни.

Одним зі способів легітимації урядового курсу стали «національні консультації». Після 2010 року уряд надсилав громадянам анкети із заздалегідь сформульованими питаннями, а отримані відповіді використовував як підтвердження підтримки своєї політики. Консультації допомагали мобілізувати прихильників, утримувати потрібні теми в центрі політичного порядку денного та обґрунтовувати вже визначені рішення, зокрема щодо міграції та ролі ЄС у міграційній політиці (Körösényi et al., 2020, p. 37, 64–66).

Правові зміни посилювали контроль Fidesz над державними інститутами. Популістська риторика представляла цей процес як виконання волі більшості, а результати національних консультацій дозволяли уряду посилатися на безпосередню підтримку громадян. За такої логіки нові обмеження пояснювалися захистом суверенітету від внутрішніх і зовнішніх загроз, а не розширенням партійного контролю. Отже, риторика допомагала виправдовувати та зберігати інституційні переваги, сформовані правовими змінами.

Можливості зовнішнього стримування залишалися обмеженими. ЄС застосовував судові процедури, політичний тиск і фінансові важелі. Ці заходи впливали на окремі рішення, але не зупинили автократизації (Halmai, 2024, p. 441; European Commission, 2026, p. 2–4). Змінити конкретну норму було простіше, ніж усунути систему взаємопов'язаних правил, кадрових рішень і ресурсних переваг. Тому ЄС міг лише частково обмежувати наслідки урядової політики, але не гарантувати збереження демократичного порядку.

Наслідки інституційних змін виявлялися в різний час. Послаблення конституційного контролю відразу розширило можливості парламентської більшості. Медійна перевага діяла постійно й забезпечувала владі кращий доступ до аудиторії. Разом ці механізми поступово посилювали перевагу Fidesz. Водночас вони не робили зміну влади неможливою, але істотно підвищували бар'єр, який мала подолати опозиція.

Сукупний ефект цих змін відповідав ознакам електоральної автократії: багатопартійні вибори зберігалися, однак умови політичної конкуренції ставали дедалі нерівнішими. V-Dem класифікує Угорщину як електоральну автократію з 2018 року (V-Dem Institute, 2026). Поняття «неліберальної демократії» допомагає описати розрив між збереженням виборів і послабленням конституційного лібералізму (Zakaria, 1997, p. 23–24). Концепція постдемократії, своєю чергою, вказує на звуження кола політичних альтернатив і простору для конкуренції (Kim, 2023, с. 440). Стійкість такого режиму допомагає пояснити поняття конкурентного авторитаризму: влада має системні переваги, але опозиція зберігає можливість брати участь у політичній конкуренції та за певних умов домогтися зміни влади (Levitsky & Way, 2002, p. 52–59).

Парламентські вибори 12 квітня 2026 року дали змогу оцінити ступінь консолідації сформованого режиму. За офіційними результатами TISZA здобула 141 мандат, Fidesz–KDNP – 52, а Mi Hazánk – 6 (National Election Office, 2026). Спостерігачі ОБСЄ/БДІПЛ зазначили, що виборці мали реальну можливість вибору, однак учасники перегонів не перебували в рівних умовах. Цю нерівність зумовлювали використання чинною на той час владою службового становища й державних

ресурсів, упередженість медіа та недоліки регулювання фінансування кампаній (OSCE/ODIHR, 2026). Перемога TISZA не заперечує нерівності попередніх умов конкуренції. Водночас вона свідчить, що переваг Fidesz виявилося недостатньо, щоб унеможливити зміну влади.

Після зміни влади розпочалися інституційні реформи. Управління із захисту суверенітету було ліквідовано, а в червні 2026 року ухвалено зміни щодо медіарегулятора, суспільного мовлення та діяльності антикорупційних органів (European Commission, 2026, p. 1–2). Проте на момент підготовки статті ці кроки ще не дають підстав говорити про демонтаж усієї системи, створеної за правління Fidesz, або про стале відновлення демократичних інститутів.

Зміна влади за результатами виборів 2026 року дає змогу чіткіше розмежувати тип режиму та ступінь його консолідації. Тип угорського режиму у 2010–2026 роках визначався не результатом окремих виборів, а сукупністю правил і політичних практик упродовж усього періоду. Тому перемога опозиції не спростовує його попередньої класифікації як електоральної автократії. Водночас вона засвідчила, що політична конкуренція, попри нерівні умови, не стала суто формальною: опозиція змогла мобілізувати виборців і домогтися зміни уряду. Саме це відрізняє неповністю консолідовану електоральну автократію від закритого авторитарного режиму, де вибори не загрожують правлячій групі втратою влади. Однак сама ротація ще не дає підстав вважати редемократизацію завершеною. Кардинальні закони та тривалі строки повноважень призначених за правління Fidesz посадовців можуть і надалі обмежувати новий уряд.

Простеження причинного процесу дає змогу визначити послідовність чинників, що сприяли автократизації. Дефіцит довіри та розчарування наслідками посткомуністичного переходу створили сприятливі для неї умови, але самі по собі не робили її неминучою. Конституційна більшість, здобута Fidesz у 2010 році, дала змогу односторонньо змінювати політичні правила. Подальші зміни до конституції та виборчого законодавства, кадрові призначення і перебудова медійного середовища поступово закріпили перевагу правлячої партії. Популістсько-суверенністська риторика допомагала владі виправдовувати ці кроки, тоді як інституції ЄС домагалися перегляду окремих рішень, але не змогли зупинити автократизацію. Попри правові, кадрові та медійні переваги, партія Fidesz програла вибори 2026 року. Отже, сформований за її правління режим зазнав глибокої автократизації, але не був повністю консолідованим.

Висновки дослідження та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Проведений аналіз показав, що угорську автократизацію не можна пояснити одним чинником. Суспільні диспропорції, дефіцит довіри та патерналістські очікування створили для неї сприятливі умови, але не визначили подальший розвиток подій. Вирішальним стало здобуття Fidesz конституційної більшості у 2010 році. Після цього було послаблено конституційний контроль, подовжено строки повноважень керівників контрольних органів, розширено використання кардинальних законів, змінено виборчі правила та створено нерівні умови доступу до медіа. У сукупності ці кроки забезпечили Fidesz тривалу перевагу. Популістсько-суверенністська риторика допомагала владі виправдовувати їх, тоді як інституції ЄС могли впливати лише на окремі рішення, а не на загальний напрям трансформації.

У середині 2020-х років Угорщина відповідала ознакам електоральної автократії: політична конкуренція зберігалася, але її учасники перебували в нерівних

умовах. Перемога TISZA на виборах 2026 року не спростовує цієї оцінки, адже нерівність умов була зафіксована міжнародними спостерігачами. Водночас вона показала, що створені Fidesz переваги не унеможливили зміну влади. Отже, сформований після 2010 року режим зазнав глибокої автократизації, але не був повністю консолідованим. Класифікація V-Dem фіксує дефіцит демократичних гарантій, тоді як концепція конкурентного авторитаризму пояснює, чому навіть за нерівних умов опозиція могла змагатися за владу і зрештою перемогти.

Оскільки дослідження присвячене одному випадку, його висновки не можна беззастережно поширювати на інші країни. Дані TÁRKI фіксують суспільні настрої лише на певний момент і, на відміну від панельного дослідження, не дають змоги простежити зміни у поглядах тих самих респондентів. Оцінки міжнародних індексів також залежать від методики їх формування, тому не є безпосереднім вимірюванням стану демократії. Поки що зарано оцінювати й довгострокові наслідки зміни влади у 2026 році. Зокрема, невідомо, чи буде переглянуто систему кардинальних законів, яку роль надалі відіграватимуть посадовці, призначені попередньою владою на тривалі строки, та чи буде усунуто інші створені за правління Fidesz правові й кадрові переваги. Подальші дослідження мають з'ясувати, чи стане зміна влади початком сталої редемократизації, наскільки швидко вдасться відновити систему стримувань і противаг та чи зможе нова парламентська більшість змінити успадковані правила, не повторивши практики їх одностороннього переписування.

Новизна дослідження. Запропоновано розмежовувати тип політичного режиму та ступінь його консолідації. На матеріалі ротації влади 2026 року показано, що збереження реальної, хоча й нерівної, політичної конкуренції може уможливити зміну уряду після тривалого періоду автократизації, не означаючи автоматичної редемократизації.

References [Список використаної літератури]

Bánkuti, M., Halmai, G., & Scheppele, K. L. (2012). Hungary's illiberal turn: Disabling the constitution. J*ournal of Democracy, 23(*3), 138–146. https://doi.org/10.1353/jod.2012.0054 [in English]. [Bánkuti M., Halmai G., Scheppele K. L. Hungary's illiberal turn: Disabling the constitution. *Journal of Democracy*. 2012. Vol. 23, No. 3. P. 138–146. DOI: https://doi.org/10.1353/jod.2012.0054]

Bíró-Nagy, A. (2017). Illiberal democracy in Hungary: The social background and practical steps of building an illiberal state. In *Democracy and Society in Europe* (pp. 31–44). Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences [in English]. [Bíró-Nagy A. Illiberal democracy in Hungary: The social background and practical steps of building an illiberal state. *Democracy and Society in Europe.* Budapest : Centre for Social Sciences, Hungarian Academy of Sciences, 2017. P. 31–44].

Corrales, J. (2015). Autocratic legalism in Venezuela. *Journal of Democracy, 26*(1), 37–51. https://doi.org/10.1353/jod.2015.0031 [in English]. [Corrales J. Autocratic legalism in Venezuela. *Journal of Democracy*. 2015. Vol. 26, No. 1. P. 37–51. DOI: https://doi.org/10.1353/jod.2015.0031].

Drinóczi, T. (2022). The unfolding illiberalism in Hungary. R*eview of Central and East European Law, 47*(4), 352–380. https://doi.org/10.1163/15730352-bja10071 [in English]. [Drinóczi T. The unfolding illiberalism in Hungary. *Review of Central and East European Law*. 2022. Vol. 47, No. 4. P. 352–380. DOI: https://doi.org/10.1163/15730352-bja10071].

European Commission. (2026). *2026 Rule of Law Report: Country chapter on the rule of law situation in Hungary* (SWD(2026) 917 final) [in English]. [European Commission. 2026 *Rule of Law Report: Country chapter on the rule of law situation in Hungary* : SWD(2026) 917 final [Electronic resource]. 2026. Available at: https://commission.europa.eu/document/download/0e737e3a-55fd-424e-883d-72c2d3092be1_en (accessed: 03.06.2026)].

Halmai, G. (2024). From liberal democracy to illiberal populist autocracy: Possible reasons for Hungary's autocratization. *Hague Journal on the Rule of Law, 16*(2), 439–463. https://doi.org/10.1007/s40803-024-00231-6 [in English]. [Halmai G. From liberal democracy to illiberal populist autocracy:

Possible reasons for Hungary's autocratization. *Hague Journal on the Rule of Law*. 2024. Vol. 16, No. 2. P. 439–463. DOI: https://doi.org/10.1007/s40803-024-00231-6].

Kim, S. (2023). 'Illiberal democracy' after post-democracy: Revisiting the case of Hungary. *The Political Quarterly, 94*(3), 437–444. https://doi.org/10.1111/1467-923X.13255 [in English]. [Kim S. 'Illiberal democracy' after post-democracy: Revisiting the case of Hungary. *The Political Quarterly*. 2023. Vol. 94, No. 3. P. 437–444. DOI: https://doi.org/10.1111/1467-923X.13255].

Körösényi, A., Illés, G., & Gyulai, A. (2020). *The Orbán regime: Plebiscitary leader democracy in the making*. Routledge. https://doi.org/10.4324/9780429053436 [in English]. [Körösényi A., Illés G., Gyulai A. *The Orbán regime: Plebiscitary leader democracy in the making*. London : Routledge, 2020. DOI: https://doi.org/10.4324/9780429053436].

Landau, D. (2013). Abusive constitutionalism. *UC Davis Law Review, 47,* 189–260 [in English]. [Landau D. Abusive constitutionalism. *UC Davis Law Review*. 2013. Vol. 47. P. 189–260].

Levitsky, S., & Way, L. A. (2002). Elections without democracy: The rise of competitive authoritarianism. *Journal of Democracy, 13*(2), 51–65. https://doi.org/10.1353/jod.2002.0026 [in English]. [Levitsky S., Way L. A. Elections without democracy: The rise of competitive authoritarianism. *Journal of Democracy*. 2002. Vol. 13, No. 2. P. 51–65. DOI: https://doi.org/10.1353/jod.2002.0026].

Mudde, C., & Rovira Kaltwasser, C. (2017). *Populism: A very short introduction*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/actrade/9780190234874.001.0001 [in English]. [Mudde C., Rovira Kaltwasser C. *Populism: A very short introduction*. Oxford : Oxford University Press, 2017. DOI: https://doi.org/10.1093/actrade/9780190234874.001.0001].

National Election Office. (2026). *2026. évi országgyűlési képviselő-választás: Az Országgyűlés összetétele* [in Hungarian]. [National Election Office. *2026. évi országgyűlési képviselő-választás: Az Országgyűlés összetétele* [Electronic resource]. 2026. Available at: https://valtor.valasztas.hu/valtort/jsp/ma1.jsp?EA=47 (accessed: 03.06.2026)].

OSCE/ODIHR. (2026, April 13). Hungary, parliamentary elections, 12 April 2026: Statement of preliminary findings and conclusions [in English]. [OSCE/ODIHR. Hungary, parliamentary elections, 12 April 2026: Statement of preliminary findings and conclusions. 2026. April 13. URL: https://odihr.osce.org/odihr/663199 (accessed: 03.06.2026)].

TÁRKI Social Research Institute. (2009, October 12). Bizalomhiány, normazavarok, igazságtalanságérzet és paternalizmus a magyar társadalom értékszerkezetében [Press summary] [in Hungarian]. [TÁRKI Social Research Institute. Bizalomhiány, normazavarok, igazságtalanságérzet és paternalizmus a magyar társadalom értékszerkezetében [Electronic resource] : Press summary. 2009. October 12. URL: https://www.tarki.hu/hu/research/gazdkult/sajto.pdf (accessed: 03.06.2026)].

V-Dem Institute. (2026). Democracy report 2026: Unraveling the democratic era? University of Gothenburg [in English]. [V-Dem Institute. Democracy report 2026: Unraveling the democratic era? [Electronic resource]. Gothenburg : University of Gothenburg, 2026. URL: https://www.v-dem.net/documents/75/V-Dem_Institute_Democracy_Report_2026_lowres.pdf (accessed: 03.06.2026)].

Venice Commission. (2012). Opinion on Act CLXII of 2011 on the Legal Status and Remuneration of Judges and Act CLXI of 2011 on the Organisation and Administration of the Courts of Hungary (CDL-AD(2012)001) [in English]. [Venice Commission. Opinion on Act CLXII of 2011 on the Legal Status and Remuneration of Judges and Act CLXI of 2011 on the Organisation and Administration of the Courts of Hungary : CDL-AD(2012)001 [Electronic resource]. 2012. URL: https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2012)001-e (accessed: 03.06.2026)].

Venice Commission. (2015). Opinion on media legislation (Act CLXXXV on Media Services and on the Mass Media, Act CIV on the Freedom of the Press, and the Legislation on Taxation of Advertisement Revenues of Mass Media) of Hungary (CDL-AD(2015)015) [in English]. [Venice Commission. Opinion on media legislation (Act CLXXXV on Media Services and on the Mass Media, Act CIV on the Freedom of the Press, and the Legislation on Taxation of Advertisement Revenues of Mass Media) of Hungary : CDL-AD(2015)015 [Electronic resource]. 2015. URL: https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2015)015-e (accessed: 03.06.2026)].

Venice Commission. (2024). Opinion on Act LXXXVIII of 2023 on the Protection of National Sovereignty (CDL-AD(2024)001) [in English]. [Venice Commission. Opinion on Act LXXXVIII of 2023 on the Protection of National Sovereignty : CDL-AD(2024)001 [Electronic resource]. 2024. URL: https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2024)001-e (accessed: 03.06.2026)].

Venice Commission, & OSCE/ODIHR. (2012). Joint opinion on the Act on the elections of members of Parliament of Hungary (CDL-AD(2012)012) [in English]. [Venice Commission, OSCE/ODIHR. Joint opinion on the Act on the elections of members of Parliament of Hungary : CDL-AD(2012)012 [Electronic resource]. 2012. URL: https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2012)012-e (accessed: 03.06.2026)].

Wilkin, P. (2018). The rise of 'illiberal' democracy: The Orbánization of Hungarian political culture. *Journal of World-Systems Research, 24*(1), 5–42. https://doi.org/10.5195/JWSR.2018.716 [in English]. [Wilkin P. The rise of 'illiberal' democracy: The Orbánization of Hungarian political culture. *Journal of World-Systems Research*. 2018. Vol. 24, No. 1. P. 5–42. DOI: https://doi.org/10.5195/JWSR.2018.716].

Zakaria, F. (1997). The rise of illiberal democracy. *Foreign Affairs, 76*(6), 22–43 [in English]. [Zakaria F. The rise of illiberal democracy. *Foreign Affairs*. 1997. Vol. 76, No. 6. P. 22–43].

Volkov M. S.
Department of International Relations
Odesa I.I. Mechnikov National University
Frantsuzkyi blv., 24/26, Odesa, 65058, Ukraine

HUNGARY'S ELECTORAL AUTOCRACY AND THE LIMITS OF ITS CONSOLIDATION (2010–2026)

Summary
After 2010, Hungary became a prominent case of democratic backsliding in the European Union: multiparty elections persisted, but political competition grew increasingly unequal. The 2026 change of government makes it possible to assess both the regime's nature and the limits of its consolidation. The article explains Hungary's transition from liberal democracy to electoral autocracy and examines what the transfer of power reveals about the resilience of the previous model. It uses process tracing in a single-case study based on academic research, official documents, electoral data, and international democracy indices. Low public trust and disillusionment with the post-communist transition facilitated autocratization but did not make it inevitable. The decisive turning point was Fidesz's constitutional majority in 2010. Subsequent changes to constitutional review, personnel policy, electoral rules, and the media environment created an interconnected system of advantages that EU institutions constrained only partially. By the mid-2020s, Hungary met the criteria of an electoral autocracy in which political competition remained genuine but systematically unequal. TISZA's victory in 2026 does not invalidate this conclusion but shows that Fidesz's dominance had not become irreversible. The change of government therefore indicates incomplete regime consolidation, although the new government's initial measures do not yet amount to sustained redemocratization. By distinguishing regime type from the degree of consolidation, the article enables a more precise assessment of the previous autocratization and prospects for institutional change after 2026. The future of cardinal laws and the long terms of office of Fidesz-era appointees remain central questions for further research.
Key words: Hungary, electoral autocracy, competitive authoritarianism, democratic backsliding, European Union, political process.

Дата першого надходження статті до видання: 28.08.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 22.10.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.11.2026